

рівнем конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index, WEF), 64 місце із 179 – за ступенем економічної свободи (Index of Economic Freedom, Heritage Foundation, США), а також 41 місце з 183 в 2011 р. – за рівнем корупції (Corruption Perceptions Index, Transparency International). [<http://www.kig.pl>]

Відкриття ринку праці країн ЄС помітно знизило проблему безробіття в Польщі і приплив в країну фінансових засобів. Якщо до вступу в ЄС за кордоном працювало 0,8 млн. поляків, то сьогодні ця кількість перевищує 1,9 млн. чол. За цей період їх заробіток склав майже 30 млрд. євро. [<http://www.mi.gov.pl>] Зі вступом в ЄС розширились перспективи поляків в плані освіти і підвищення рівня кваліфікації – понад 14,2 тис. польських студентів сьогодні навчається у вузах ЄС, сотні спеціалістів та наукових кадрів проходять підвищення кваліфікації на рівні ЄС.

Разом з тим, Польща згідно із європейськими дослідженнями помітно відстає як в розвитку кадрового потенціалу і науково-дослідницької бази, так і у фінансуванні інновацій. В цій сфері вона знаходиться на 22 місці серед країн ЄС. Бажає покращення і фінансування державою НДДКР, обсяг якого сьогодні складає лише 0,21% від ВВП. [<http://www.mps.gov.pl>] Необхідного покращення потребує зв'язок науки з виробництвом. На часі реформи у сфері пенсійного і соціального забезпечення, охорони здоров'я.

Аналіз розвитку Польщі у складі ЄС свідчить про те, що саме членство не дає гарантій економічного зростання, а лише відкриває для цього можливості. Це важливо зрозуміти Україні, яка прагне перспективи членства в ЄС. Важливо для нашої держави вивчити досвід руху РП до такого економічного розвитку (угоду про асоціацію з ЄС Польща підписала у 1992 р., а стала членом цієї організації в 2004 р.). Результат членства Польщі в ЄС це:

- прискорення темпів економічного зростання;
- динамічне збільшення обсягів зовнішньої торгівлі;
- активна інвестиційна діяльність;
- структурні перетворення в сільському господарстві;
- підвищення рівня забезпеченості населення.

Економісти консультативної компанії Ernst&Young і дослідницького інституту Oxford Economics включили Республіку Польща в групу 25 ринків швидкого зростання, які матимуть ключовий вплив на світову економіку в недалекій перспективі

БОГДАНА КУРИЛО

Науковий керівник:

к.с-г. н., доцент Пазізіна К. В.

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ СТРАТЕГІЇ «ЄВРОПА – 2020»

Стратегія «Європа – 2020» – це образ соціально-орієнтованої ринкової економіки для Європи XXI ст. Дана стратегія є наступницею Лісабонської стратегії розвитку Європейського Союзу, і була прийнята на період 2010–2020 рр.

Стратегія «Європа – 2020» охоплює три взаємопов'язаних між собою пріоритети:

- інтелектуальне зростання: розвиток економіки, заснованої на знаннях та інноваціях;
- стійке зростання: сприяння економіці з більш ефективним використанням ресурсів, екологічно чистій і конкурентоспроможній економіці;
- зростання, яке сприяє суспільному включенню: зміцнення економіки з високим рівнем зайнятості, яка забезпечує соціальну та територіальну єдність [1].

Дана стратегія визначає на якому рівні розвитку знаходитиметься Європейський Союз у 2020 році. Рівень розвитку визначається завдяки запропонованими Європейською Комісією основними вимірювальними показниками: показник рівня зайнятості осіб у віці 20–64 років повинен становити 75%; частка інвестицій на дослідження та розвиток повинна складати 3% ВВП Європейського Союзу; досягнення цілей "20/20/20" в сфері екології та енергетики (в тому числі скорочення викидів вуглекислого газу на 30% при наявності можливих умов); зменшення кількості осіб, які передчасно закінчують школи до 10% і принаймні 40% осіб молодого покоління повинно отримувати вищу освіту; скорочення кількості людей, що піддаються ризику бідності до 20 мільйонів.

Кожна країна-учасниця ЄС може адаптувати вище згадані цілі стратегії «Європа-2020» до своєї конкретної економічної ситуації, перетворюючи їх з загальноєвропейських на національні.

Проаналізувавши дані таблиці 1, слід відмітити показники, які у період 2009–2012 рр. характеризуються спадом, тобто віддаленням від нормативного показника у 2020 р. До них належать: рівень зайнятості, викиди парникових газів, чисельності населення на межі бідності або соціальної інтеграції. До показників, які характеризуються позитивними тенденціями належать: залучення інвестицій на розвиток і дослідження, частка відновлюваних джерел енергії у валовому кінцевому споживанні енергії, валове внутрішнє споживання енергії, частка осіб без повної середньої освіти та осіб з вищою освітою.

ЄС виділяє на дослідження і розвиток на 0,8% ВВП менше, ніж США і на 1,5% ВВП менше, ніж Японія. Найбільші недостачі відносяться до витрат підприємств на дослідження і розвиток, а також інвестиції у венчурний капітал. Витрати підприємств на дослідження і розвиток в ЄС виражені їх відношенням до ВВП і на 66% нижчі, ніж в США і на 122% ніж в Японії; інвестиції в венчурний капітал на 64% нижчі, ніж в США, в той час як кількість осіб з вищою освітою є нища на 69% ніж в США і на 76% нижча, ніж в Японії.

Вище згадані конкретні цілі взаємопов'язані. Наприклад, вищий рівень освіти надасть більші шанси на ринку праці, а підвищення рівня зайнятості сприятиме скороченню бідності. Більші можливості в сфері дослідно-інноваційної діяльності і розробок у всіх секторах економіки та ефективніше використання ресурсів знаходиться в прямій залежності до конкурентоспроможності і зайнятості. Завдяки залученим інвестиціям в екологічно-безпечні технології поліпшиться навколишнє середовище, що дозволить ефективно боротися зі зміною клімату і збільшити потенціал для підприємництва та

зайнятості. Зміна відношення і методів роботи в ЄС, які призведуть до вищезгаданих результатів, вимагатиме ефективного управління і механізмів реалізації.

Таблиця 1

Динаміка показників ЄС, визначених стратегією «Європа-2020»*

Показники	2009	2010	2011	2012	Показники відповідно до стратегії «Європа-2020»	Передбачувані досягнення ЄС на основі поточних національних зобов'язань
Рівень зайнятості, %	69,0	68,6	68,6	68,5	75	73,7-74
Інвестиції на розвиток і дослідження, % ВВП	2,01	2	2,04	2,06	3	2,65-2,72
Викиди парникових газів, % (1990=100)	83,78	85,74	83,07	-	-20	-20
Частка відновлюваних джерел енергії у валовому кінцевого споживання енергії, %	11,9	12,5	13,0	14,1	20	20
Валове внутрішнє споживання енергії, % від ВВП	165,72	167,99	-	-	Збільшення 20%	206,9
Частка осіб без повної середньої освіти, %	14,2	13,9	13,4	12,7	10	10,3-10,5
Вища освіта, %	32,1	33,4	34,5	35,7	40	37,5-38,0
Зниження чисельності населення на межі бідності або соціальної інтеграції(1000 чоловік)	113716	118085	121543	124232	20 млн.	12 млн.

*складено автором на основі даних Євростату [2]

Досягнення цілей стратегії Європейського Союзу буде можливе завдяки зміцненню ролі найважливіших областей політики і механізмів, таких як: єдиний ринок, бюджетна і зовнішня економічна програма ЄС, а також правових та фінансових інструментів.

Одним із найістотніших механізмів є більш розвинений і більш місткий єдиний ринок, який має велике значення з точки зору зростання і створення робочих місць. Проте, сьогодні існують негативні тенденції щодо інтеграції єдиного ринку. Криза створила передумови до виникнення тенденції економічного націоналізму. Для запобігання дезінтеграції Європейська Комісія, перш за все, має звернути увагу на такий перспективний сектор ринку як ринок послуг. Створення відкритого єдиного ринку послуг базуватиметься на основі Директиви про послуги, забезпечуючи при цьому якість послуг. Повна реалізація Директиви про послуги може збільшити торгівлю комерційних послуг на 45% і збільшити прямі іноземні інвестиції на 25%, що має підвищити ВВП на 0,5% до 1,5%.

Наступну групу інструментів реалізації даної стратегії становлять інструменти зовнішньої політики, що в свою чергу, забезпечить ЄС отримання

якнайбільшого виграшу від глобалізації. Водночас, Європа, заявляючи про себе на міжнародній арені, буде відігравати провідну роль у формуванні майбутнього світового економічного порядку через G20 і реалізації європейських інтересів шляхом активного використання всіх наявних інструментів.

Частковим джерелом зростання, якого потребуватиме ЄС у період реалізації стратегії, будуть країни, що розвиваються. Середній клас в цих країнах зростає і імпортує товари і послуги, які є областю Євросоюзу. Будучи найбільшим торговим блоком у світі, використовуючи свою відкритість на світ, ЄС спостерігає за поведінкою інших розвинутих країн або країн, що розвиваються, щоб передбачити майбутні тенденції і адаптуватися до них.

Стратегія “Європа-2020” важлива не тільки для країн-членів Європейського Союзу, але й для країн-кандидатів і країн-сусідів, в сфері покращення проведення внутрішніх реформ. Розширення області застосування принципів ЄС відкриє нові можливості як для її країн-членів, так і перед їхніми сусідами.

Одною з ключових цілей на найближчі роки буде побудова стратегічних відносин з країнами, що розвиваються для обговорення питань, що становлять спільний інтерес, для сприяння розвитку співпраці в нормативних та інших питань, а також для налагодження двосторонніх відносин. Структура цих відносин має бути гнучка і мати скоріше політичний, ніж технічний вимір.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Komunikat Komisji Europa 2020, Bruksela, 3.3.2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf.*
2. *Europe 2020 indicators, 01/04/2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicator/s/headline_indicators.*

ЄВГЕНІЙ КУРИЛЯК

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРНИХ СИСТЕМ США І ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Розгляд досвіду найбільш технологічної країни, якою є США, свідчить про те, мережа сильних факторів має точковий характер (рис. 1). Як правило, спеціалізація інноваційних кластерів зорієнтована на регіональний рівень. При чому, навіть у такій високотехнологічній країні, як США, далеко не всім штатам вдається досягнути технологічного лідерства принаймні в одній галузі. Фактично із 48-ми штатів, що розташовані на території між Атлантичним і Тихим океанами та між Канадою і Мексикою, лише у 12-ти розміщені найбільш високотехнологічні кластери.